

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda laiendatud koosseisus)

16. juuni 2011*

Kohtuasjas T-196/06,

Edison SpA, asukoht Milano (Itaalia), esindajad: advokaadid M. Siragusa, R. Casati, M. Beretta, P. Merlino ja E. Bruti Liberati,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Di Bucci ja F. Amato ning hiljem V. Di Bucci ja V. Bottka,

kostja,

mille ese on esimese võimalusena nõue tühistada osaliselt komisjoni 3. mai 2006. aasta otsus K(2006) 1766 (lõplik) EÜ [...] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/F/38.620 – vesinikperoksiid ja perboraat) hagejat puudutavas osas ning teise võimalusena nõue vähendada trahvi suurust,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

ÜLDKOHUS (kuues koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: V. Vadapalas (ettekandja) koja esimehe ülesannetes, kohtunikud M. Prek, A. Dittrich, L. Truchot, ja K. O'Higgins,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. septembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 1 Hageja Edison SpA (varem Montedison SpA) on Itaalia õiguse alusel asutatud äriühing, kes kuni 20. detsembrini 2000 kontrollis Montecatini SpA kaudu 100-protsendiliselt Ausimont SpA-d, kes tootis vesinikperoksiidi (edaspidi „VP”) ja naatriumperboraati (edaspidi „NPB”).
- 2 Detsembrist 2000 kuni maini 2002 kontrollis hageja enamusosaluse kaudu Ausimonti. Mais 2002 müüdi Ausimont kontsernile Solvay SA ning temast sai alates 1. jaanuarist 2003 Solvay Solexis SpA.

- 3 Degussa AG teavitas novembris 2002 Euroopa Ühenduste Komisjoni kartelli olemasolust VP ja NPB turgudel ning palus kohaldada komisjoni teatist, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3).

- 4 Degussa esitas komisjonile sisulisi tõendeid, mis võimaldasid viimasel viia 25. ja 26. märtsil 2003 läbi kontrollid teatud ettevõtjate ruumides.

- 5 Komisjon saatis 26. jaanuaril 2005 hagejale ja teistele asjaomastele ettevõtjatele vastuväiteteatise.

- 6 Pärast asjaomaste ettevõtjate ärakuulamist võttis komisjon vastu 3. mai 2006. aasta otsuse K(2006) 1766 (lõplik) EÜ [...] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Chemicals Holding AB, EKA Chemicals AB, Degussa, hageja, FMC Corp., FMC Foret SA, Kemira Oyj, L'Air liquide SA, Chemoxal SA, SNIA SpA, Caffaro Srl, Solvay, Solvay Solexis, Total SA, Elf Aquitaine SA ja Arkema SA vastu (juhtum COMP/F/38.620 – vesinikperoksiid ja perboraat) (edaspidi „vaidlustatud otsus”), mille kokkuvõtte avaldati 13. detsembril 2006 Euroopa Liidu Teatajas (ELT L 353, lk 54). Otsus tehti hagejale teatavaks 8. mai 2006. aasta kirjaga.

Vaidlustatud otsus

- 7 Komisjon märkis vaidlustatud otsuses, et selle adressaadid osalesid EÜ artikli 81 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) artikli 53 ühes ja vältavas rikkumises, mis puudutas VP-d ja tootmisahelas järgnevat toodet NPB-d (vaidlustatud otsuse põhjendus 2).

- 8 Tuvastatud rikkumine seisnes peamiselt konkurentide vahel kaubanduslikult tähtsa ja konfidentsiaalse teabe vahetamises turu ja ettevõtjate kohta, tootmise ning potentsiaalsete ja tegelike tootmismahude piiramises ning kontrollimises, turuosade ja klientide jagamises ning sihthindade kindlaksmääramises ja jälgimises.
- 9 Hagejat peeti rikkumise eest vastutavaks „solidaarselt” Solvay Solexisega (vaidlustatud otsuse põhjendus 423).
- 10 Trahvisumma arvutamiseks kohaldas komisjon metodoloogiat, mis on esitatud suunistes määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171).
- 11 Komisjon määras rikkumise raskuse ja kestuse alusel kindlaks trahvide põhisummad (vaidlustatud otsuse põhjendus 452), kusjuures rikkumine kvalifitseeriti väga raskeks (vaidlustatud otsuse põhjendus 457).
- 12 Erineva kohtlemise tulemusel liigitati hageja ja Solvay Solexis kolmandasse ehk eelviimasesse kategooriasse, millele vastas lähtesumma 20 miljonit eurot (vaidlustatud otsuse põhjendused 460–462).
- 13 Piisavalt hoiatava mõju tagamiseks kohaldati lähtesummale kordajat 1,5, võttes arvesse hageja suurt käivet. Arvestades, et Solvay Solexis anti üle teisele ettevõtjale, ei kohaldatud seda kordajat tema trahvile (vaidlustatud otsuse põhjendus 463).

- 14 Kuna hageja osales rikkumises komisjoni sõnul 12. maist 1995 kuni 31. detsembrini 2000, see tähendab viie aasta ja seitsme kuu pikkuse ajavahemiku vältel, suurendati tema trahvi lähtesummat osalemise kestuse tõttu 55% (vaidlustatud otsuse põhjendus 467).
- 15 Raskendavate asjaolude arvessevõtmise tulemusel suurendas komisjon hageja trahvisummat 50% korduvuse tõttu seoses rikkumisega, mis tuvastati komisjoni 27. juuli 1994. aasta otsuses 94/599/EÜ [EÜ] artikli 81 kohaldamise menetluses (juhtum 31.865 – PVC) (EÜT L 239, lk 14) (vaidlustatud otsuse põhjendused 469 ja 496).
- 16 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (ELT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõike 2 kohaselt vähendas komisjon Solvay Solexisele solidaarselt määratud trahvi summat kuni summani, mis moodustab 10% tema 2005. aasta kogukäibest (vaidlustatud otsuse põhjendus 498).
- 17 Vaidlustatud otsuse artikli 1 punktides e ja n on leitud, et hageja ja Solvay Solexis rikkusid EÜ artikli 81 lõiget 1 ja EMP lepingu artiklit 53, kuna nad osalesid asjaomasel rikkumises 12. maist 1995 kuni 31. detsembrini 2000.
- 18 Komisjon määras hagejale vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis c trahvi summas 58,125 miljonit eurot, mille tasumise eest vastutab Solvay Solexis „solidaarselt” 25,619 miljoni euro ulatuses.

Menetlus ja poolte nõuded

- 19 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 19. juulil 2006.
- 20 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti, määrati ettekandja-kohtunik kuuendasse kotta ning seetõttu anti käesolev kohtuasi pärast poolte ärakuulamist lahendamiseks kuuendale kojale laiendatud koosseisus.
- 21 Kuna laiendatud koja kahel liikmel esines takistus käesoleva asja läbivaatamisel osalemiseks, määras Üldkohtu president Üldkohtu kodukorra artikli 32 lõike 3 alusel koja koosseisu täiendamiseks kotta kaks uut kohtunikku.
- 22 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus alustada suulist menetlust. Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 2. septembri 2010. aasta kohtuistungil.
- 23 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus teda puudutavas osas;
 - teise võimalusena tühistada talle määratud trahv või vähendada selle suurust;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.

24 Komisjon palub Üldkohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Sissejuhatavad märkused

- 25 Kuna argumendid, mis hageja esitas tühistamisnõuete põhjendamiseks, on sisuliselt suunatud järelduse vastu, et ta vastutab oma tütarettvõtja rikkumise eest, tuleb kõigepealt meenutada vastavat asjakohast kohtupraktikat.
- 26 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale võib tütarettvõtja tegevuse emarettvõtjale süüks panna eelkõige siis, kui tütarettvõtja – olgugi, et tal on eraldi õigusvõime – ei määra oma tegevust turul kindlaks iseseisvalt, vaid rakendab enamjaolt talle emarettvõtja poolt antud juhiseid ning seda eelkõige majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete tõttu, mis neid kahte õigussubjekti seovad (vt Euroopa Kohtu 10. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-97/08 P: Akzo Nobel jt vs. komisjon, EKL 2009, lk I-8237, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 27 Niisuguses olukorras kuuluvad ematettevõtja ja tema tütarettevõtja nimelt samasse majandusüksusesse ning moodustavad seega üheainsa ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses (eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, punkt 59).
- 28 Juhul kui ematettevõtja osalus liidu konkurentsieeskirjade rikkumise toime pannud tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis on 100%, võib see ematettevõtja esiteks avaldada oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju ning teiseks esineb ümberlükatav eeldus, et kõnealune ematettevõtja avaldab tegelikult oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju (vt eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 29 Neil asjaoludel piisab sellest, kui komisjon tõendab, et tütarettevõtja 100-protsendiline osalus kuulub ematettevõtjale, selleks et eeldada, et viimane avaldab tütarettevõtja kaubanduspoliitikale otsustavat mõju. Komisjonil on seejärel võimalik pidada ematettevõtjat asjaomase rikkumise eest vastutavaks, välja arvatud juhul, kui ematettevõtja, kelle kohustus on see eeldus ümber lükata, esitab piisavad tõendid selle kohta, et tema tütarettevõtja tegutseb turul iseseisvalt (vt selle kohta eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Selleks et hinnata, kas tütarettevõtja määrab oma tegevuse turul kindlaks iseseisvalt, tuleb arvesse võtta kogu asjakohast teavet majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta, mis seda tütarettevõtjat ematettevõtjaga seovad ja mis võivad sõltuvalt olukorrast erineda ning mida seega ei saa ammendavalt loetleda (eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, punkt 74; vt selle kohta ka Üldkohtu 12. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-112/05: Akzo Nobel jt vs. komisjon, EKL 2007, lk II-5049, punkt 65).
- 31 Käesolevas asjas meenutas komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 370–379, et ematettevõtjat võib pidada tütarettevõtja õigusvastase tegevuse eest vastutavaks, kui

tütarettevõtja ei määra oma tegevust turul kindlaks iseseisvalt. Ta täpsustas, et tal on õigus eeldada, et emaettevõtja 100% kontrolli all olev tütarettevõtja rakendab enamjaolt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid, ning et emaettevõtja võib selle eelduse ümber lükata vastupidiste tõendite esitamise teel.

- 32 Hagejale Ausimonti rikkumise süükspanemise osas märkis komisjon kõigepealt vaidlustatud otsuse põhjenduses 416, et rikkumise ajal oli tegemist „vahetult kontrollitava” tütarettevõtjaga.
- 33 Komisjon viitas vaidlustatud otsuse põhjenduses 417 argumentidele, millele tuginedes vaidles hageja sellele süükspanemisele vastu.
- 34 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 418 märkis komisjon, et vastupidi hageja väitele oli 100-protsendiline kontroll tütarettevõtja üle piisav emaettevõtja vastutuse tuvastamiseks, kuna ei esitatud argumenti, mis oleks sellest tuleneva eelduse ümber lükanud.
- 35 Mis puudutab seejärel argumente, mis hageja esitas Ausimonti iseseisvuse tõendamiseks, siis märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 419–421, et „muud tõendid annavad tunnistust vastupidisest”, viidates esiteks Degussa esindajatega märtsis 1994 toimunud koosolekul hageja juhtide osalemise tingimustele ning teiseks Ausimonti nõukogu ühe liikme ja Montecatini nõukogu ühe liikme samasusele ning samuti detsembris 2000 toimunud kontserni restruktureerimise tingimustele. Komisjon leidis vaidlustatud otsuse põhjenduses 422, et hageja esitatud „muud tõendid”, sealhulgas tema teadmatus kartellist, ei ole eelduse ümberlükkamiseks piisavad.

- 36 Lõpuks tuvastas komisjon hageja vastutuse, võttes arvesse tema „seotust [...] Ausimonti kaubandustehingutega” ja tema 100-protsendilist osalust viimase aktsiakapitalis (vaidlustatud otsuse põhjendus 423).
- 37 Selle hinnangu vaidlustamiseks esitab hageja sisuliselt kolm väidet, mis puudutavad esiteks tema kaitseõiguste rikkumist, teiseks põhjendamiskohustuse rikkumist ning kolmandaks EÜ artikli 81 rikkumist.
- 38 Üldkohus leiab, et esmalt tuleb analüüsida teist väidet.

Põhjendamiskohustuse väidetav rikkumine

Poolte argumendid

- 39 Teises väites leiab hageja esiteks, et Ausimonti aktsiakapitalis 100-protsendilise osaluse tuvastamine ei ole piisav põhjendus, selleks et selgitada, kuidas talle saab omistada vastutuse kõnealuse rikkumise eest, ning et vaidlustatud otsuse põhjendused on otsuse põhjendustes 419–421 esitatud kahe muu tõendi osas vastuolulised ja ebapiisavad.
- 40 Mis puudutab eelkõige 16. märtsi 1994. aasta koosolekut, millele on viidatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 420, siis esitas hageja komisjonile oma 13. aprilli 2006. aasta vastuses teatud hulga andmeid, mis tõendasid, et kõnealuse koosoleku tingimuste alusel ei saa tuvastada tema vastutust asjaomase rikkumise eest, vaid et need annavad vastupidi tunnistust tema tütarettevõtja iseseisvusest.

- 41 Hageja väidab teiseks, et oma vastuses vastuväiteteatisele esitas ta tõendid Ausimonti iseseisvuse kohta. Komisjon lükkas need tõendid ebapiisavana tagasi, ilma et ta oleks esitanud tagasilükkamise põhjusi. Vaidlustatud otsuses puuduvad selle aspekti osas igasugused põhjendused. Komisjon ei analüüsinud isegi ühtegi faktilist ega õiguslikku asjaolu, mille oli hageja esile toonud Ausimonti iseseisvuse tõendamiseks.
- 42 Neid asjaolusid arvestades ei saanud komisjon rajada oma järeldusi „puhtformaalsele asjaolule”, milleks oli Ausimonti aktsiakapitalis 100-protsendilise osaluse kaudne omamine, ning üksnes kahele faktilisele asjaolule, nimelt 16. märtsi 1994. aasta koosolekule ja asjaolule, et Ausimonti ja Montecatini nõukogus oli üks liige sama isik. Komisjoni poolt esimest korda kohtumenetluse käigus esitatud argumente ei saa selles osas arvesse võtta.
- 43 Kuna komisjon omistas vastutuse hagejale eelduse alusel, oleks ta pidanud hageja esitatud tõendeid analüüsima erilise tähelepanuga. Nende põhjendamatu tagasilükkamise tulemusel muudeti kõnealune lihtne eeldus ümberlükkamatuks eelduseks, mis tõi kaasa hageja objektiivse vastutuse.
- 44 Komisjon vaidleb sellele vastu, väites, et hageja täielik kontroll Ausimonti üle tekitab eelduse, et ta avaldab otsustavat mõju selle tütarettevõtja tegevusele. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 420 ja 421 viidatud asjaolud olid täiendavateks kaudseteks tõenditeks selle mõju kohta, mis juba tulenes kõnealusest eeldusest.

- 45 Esimese asjaolu osas nähtub Degussa ja hageja esitatud teabest, et nad korraldasid ühiselt 16. märtsi 1994. aasta koosoleku, mille Ausimonti direktor kutsus kokku „ootamatult”. Selle põhieesmärk oli arutada võimalust, et Degussa ostab Ausimonti tegevuse kõnealusel sektoris, ning Ausimonti kava ehitada uus tehas Bitterfeldi (Saksamaa). Asjaolu, et selle koosoleku korraldas hageja, kujutab endast kaudset tõendit tema mõju kohta Ausimonti tegevusele.
- 46 Vastupidi hageja argumendile nähtub Degussa memorandumist, et arutelu toimus ka üldiselt VP ja NPB sektori üle. Seda teavet kinnitab Ausimonti direktor. Kuigi kõnealusel koosolekul toimus ligikaudu üks aasta enne rikkumise algust, ei ole põhjust järeldada, et see ei anna tunnistust hageja ja Ausimonti vahelistest suhetest rikkumise ajal, kuna kontserni struktuur vahepeal ei muutunud.
- 47 Mis puudutab teist asjaolu, siis see, et Ausimonti direktor oli Montecatini nõukogu liige, kujutab endast kaudset tõendit hageja tahte kohta tagada tema ja Ausimonti vahelise kontrolliahela stabiilsus.
- 48 Hageja argumendile, mis puudutab tema enda ja Ausimonti vahelise isikliku sideme puudumist, räägib pealegi vastu Solvay Solexise vastusest informatsiooninõudele tulenev asjaolu, et hageja direktor ja nõukogu üks liige olid Ausimonti nõukogu liikmed rikkumisperioodist teatud osal vältel. Kuigi tegemist oli asjaoluga, mis vaidlustatud otsusest puudus, väidab komisjon, et tal oli õigus sellele tugineda vastuseks hageja argumendile.

- 49 Mis puudutab vastupidise tõendi tagasilükkamise põhjendusi, siis märgib komisjon, et tema põhjendamiskohustus ei hõlma kohustust analüüsida kõiki haldusmenetluses käsitletud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Ta väidab, et mitte ükski hageja poolt oma vastuses vastuväiteteatisele viidatud asjaoludest ei olnud selline, mis võinuks tõendada Ausimonti iseseisvust.
- 50 Komisjon väidab, et ta põhjendas oma otsust õiguslikult piisavalt ning eelkõige selgitas põhjusi, miks ta lükkas hageja argumendid tagasi. Iseäranis vastas ta vaidlustatud otsuse põhjendustes 419–421 hageja argumentidele, mille kohaselt oli Ausimont iseseisev, rõhutades selles osas vastupidiseid kaudseid tõendeid, nimelt 16. märtsi 1994. aasta koosolekut ning Ausimonti direktori ülesandeid Montecatini nõukogus.
- 51 Hageja esitatud tõendid olid igal juhul ebapiisavad. Asjaolu, et tütarettevõtja tegevus ei ole kontserni põhitegevus, ei ole asjakohane kaudne tõend. Hageja ülesanded kontserni tervendamisel tähendasid loogiliselt tema osalemist kõige olulisemate strateegiliste valikute tegemisel just selleks, et vältida seda, et need valikud võiksid kahjustada kontserni tervendamist. Asjaolu, et emaettevõtja ei tegele otseselt või kaudselt oma tütarettevõtja tegevuse igapäevase juhtimisega, ei tõenda viimase iseseisvust. Otsustava mõju tuvastamiseks piisab, kui emaettevõtja otsustab tütarettevõtja põhiliste strateegiliste valikute üle.
- 52 Kontserni üle teostatavat kontrolli, mida hageja kirjeldas ja mida teostatakse kolme komitee vahendusel, kes kohtuvad igas kvartalis tütarettevõtjate juhtkonnaga, ei saa samastada aktsiate haldamisega puhtalt finantsvaldusettevõtja poolt. Lisaks ilmneb Ausimonti direktori avaldusest, et hagejat oli teavitatud „Ausimonti kontserni kavadest ja eelarvest”, „üldeesmärkidest” ning „personalijuhtimise üldpõhimõtetest” ning ta tegeles Ausimonti „rahaliste vajaduste katmisega” tema kõige olulisemate strateegiliste kavade elluviimisel.

- 53 Asjaolu, et äriühingu põhikirja kohaselt oli Ausimonti nõukogul lai kaalutusõigus kaubandustegevuse alal, ei ole tõend tema iseseisvuse kohta, eeskätt arvestades põhilisi strateegilisi valikuid. Hageja sekkus nimelt strateegilistesse otsustesse seoses Ausimonti kavadega, mis puudutasid uut tehast Bitterfeldis või ühisettevõtet Ühendriikides.
- 54 Hageja või Ausimonti nõukogu koosolekute protokollides – mida ka ei esitatud – sekumise kohta kaudsete tõendite väidetav puudumine ei ole piisav, kuna selline mõju ei pea tingimata ilmnema niisugustest protokollidest.
- 55 Nii leiab komisjon, et isegi kui eeldada, et vaidlustatud otsuses puuduvad põhjendused nende argumentide tagasilükkamise osas, mis hageja esitas oma vastuses vastuväiteteatisele, ei ole otstarbekas seda tühistada, kuna selle tühistamise tulemus ei saa olla muu kui see, et võetakse vastu uus sisult identne otsus (Üldkohtu 13. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-217/03 ja T-245/03: FNCBV jt vs. komisjon, EKL 2006, lk II-4987, punkt 363).

Üldkohtu hinnang

- 56 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et EÜ artikliga 253 nõutav põhjendus peab vastama asjaomase akti laadile, sellest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna akti põhjenduste vastavust EÜ artikli 253 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka

konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades (vt Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 57 Komisjon ei ole kohustatud seisukohta võtma huvitatud isikute esitatud kõigi argumentide osas, vaid võib piirduda otsuse ülesehituse seisukohast olulise tähtsusega asjaolude ja õiguslike kaalutluste esitamisega. Eelkõige ei ole komisjonil kohustust võtta seisukoht asjaolude suhtes, mis on ilmselgelt asjakohatud, tähtsusetud või selgelt teisejärgulised (Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-349/03: Corsica Ferries France vs. komisjon, EKL 2005, lk II-2197, punkt 64; vt selle kohta ka eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, punkt 64).
- 58 Juhul kui – nagu käesolevas asjas – EÜ artikli 81 kohaldamise otsus puudutab mitut adressaati ja tekitab probleemi rikkumise süükspanemise seisukohast, peab see sisaldama piisavaid põhjendusi iga adressaadi suhtes, eriti nende suhtes, kes vastavalt otsusele peavad rikkumise eest vastutama. Nii peab otsus oma tütarettvõtja rikkumise eest vastutavaks peetava emarettvõtja suhtes sisaldama üksikasjalikku ülevaadet põhjendustest, mis õigustavad rikkumise sellele äriühingule süükspanemist (vt selle kohta Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-327/94: SCA Holding vs. komisjon, EKL 1998, lk II-1373, punktid 78–80).
- 59 Vaidlustatud otsuse põhjendustest 416–423 nähtub, et rikkumise hagejale süükspanemine põhineb asjaolul, et tulenevalt eeldusest, mis on seotud hageja täieliku kontrolliga selle tütarettvõtja üle vahelülilis olnud äriühingu kaudu, on tuvastatud, et ta avaldas Ausimontile tegelikult otsustavat mõju, kusjuures komisjoni hinnangul ei ole hageja seda eeldust ümber lükanud.

- 60 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses ei esitanud komisjon piisavaid põhjendusi tema vastutuse tuvastamise kohta, iseäranis ei selgitanud komisjon põhjusi, miks ta lükkas tagasi hageja need tõendid, mille viimane oli esitanud eelduse ümberlükkamiseks.
- 61 On kohane märkida, et toimikust tuleneb, et oma vastuses vastuväiteteatisele esitas hageja Ausimonti iseseisvuse tõendamiseks konkreetsed argumendid.
- 62 Kõigepealt väitis ta, et rikkumise ajal oli tal äärmiselt mitmekesises kontsernis sellise valdusühingu roll, millel puudub majandustegevus, ning täpsustas, et alles 2002. aastal hakkas ta tegutsema elektrienergia tootja ja tarnijana. Selle kohta esitas ta kokkuvõtte käibemaksu deklaratsioonidest, mis puudutavad nii tema enda äriühingu kui ka äriühingu Montecatini tegevust, mille kaudu kontrollis ta Ausimonti rikkumise kogu kestuse vältel.
- 63 Ta märkis, et valdusühingu tegevus ei hõlmanud sekkumist tütarettevõtjate juhtimise, kuna nende kontroll oli piiratud finantstulemuste kontrollimisega sise- ja välistauditite abil. Selles osas tugines ta rikkumise perioodist pärinevatele dokumentidele siseauditi korraldamise kohta, mille oli koostanud tema administratsioon.
- 64 Seejärel tugines ta kontserni finantskriisi eritingimustele, viidates, et kontserni kogu juhtkond vahetati 1993. aastal välja ning uus juhtkond viis aastatel 1993–2001 ellu kava lõpetada tegevus kontserni mittestrateegilistes tegevusvaldkondades, et vähendada finantstasakaalu puudumist ning vältida maksejõuetust. Ta märkis, et see kava tähendas kontserni äriühingute, eeskätt Ausimonti juhtimise täielikku iseseisvust, kuna viimane tegutses valdkonnas, mida ei peetud peamiseks ning millest loobumise tegeleti.

- 65 Nende argumentide toetuseks esitas hageja andmed tema kontserni toimimise kohta, kuna see kontsern loodi 1995. aastal 932 äriühingust, mis tegutsesid erinevates majandussektorites, ning korraldati 2002. aastaks oluliselt ümber eesmärgiga keskendada tegevuses energiasektorile.
- 66 Lisaks esitas hageja teatava arvu tõendeid, nimelt ühe tema juhi poolt kolmandatele isikutele 1995. aastal saadetud kirja, milles oli muu hulgas märgitud, et „sestpeale kooskõlastatud poliitika [oli] delegeerida kogu igapäevane juhtimine [kontserni] äriühingutele”, Ausimonti endise direktori avalduse, mis kinnitab selle iseseisvust kaubanduspoliitika alal, Ausimondi põhikirja koopiat, mille kohaselt on nõukogule antud „kõige laiem pädevus äriühingu igapäevasel juhtimisel ja igapäevasest majandustegevusest väljuvate tehingute sooritamisel” ning „õigus teha kõiki toiminguid, mida nõukogu peab otstarbekaks põhikirjaliste eesmärkide saavutamisel”, ning Ausimonti nõukogu 27. mai 1996. aasta protokoll, milles anti äriühingu direktorile „täielik pädevus ja õigus juhtida äriühingut igapäevaselt ja igapäevasest majandustegevusest väljuvate tehingute sooritamisel”.
- 67 Hageja märkis samuti, et Ausimontil on kõik vajalikud struktuurid ja teenistused iseseisvaks juhtimiseks, et tema nõukogu koosolekute protokollid ei sisaldanud mingit teavet tütarettevõtjate kaubanduspoliitikat puudutavate arutelude kohta ning et Ausimonti nõukogu protokollid ei sisaldanud ühtegi viidet võimalikele juhistele, mida ta sai seoses kaubanduspoliitikaga, ning hageja pakkus, et komisjoni nõudmisel võib ta esitada kõik need dokumendid.
- 68 Lõpuks viitas hageja Solvay Solexise avaldustele, mis olid ära toodud tema vastuses komisjoni saadetud informatsiooninõudele ja mis sisaldasid haldustoimikus ning millest tulenes, et Ausimonti nõukogul oli rikkumise ajal seoses kaubandustegevusega lai kaalutluspädevus.

- 69 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 417 andis komisjon ülevaate hageja argumentidest.
- 70 Edasi märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 419, et „[hageja] argumendile [tema tütarettevõtja] iseseisvuse kohta” räägivad vastu vaidlustatud otsuse põhjendustes 420 ja 421 esitatud tõendid. Lõpuks järeldas ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 422, et hageja esitatud „muud tõendid” ei ole eelduse ümberlukkamiseks piisavad.
- 71 Tuleb märkida, et selles arutluskäigus ei käsitleta hageja esitatud argumente, vaid piirduakse viitega vaidlustatud otsuse põhjendustes 420 ja 421 esitatud täiendavatele andmetele. Järelikult ei kajasta vaidlustatud otsuses esitatud põhjendused põhjusi, miks komisjon leiab, et hageja esitatud tõendid ei ole kõnealuse eelduse ümberlukkamiseks piisavad.
- 72 Lisaks tuleb tõdeda, et kuigi komisjonil ei ole kohustust võtta seisukoht huvitatud isiku esitatud kõigi argumentide osas, eriti kui need on ilmselgelt asjakohatud, tähtsusetud või selgelt teisejärgulised (vt eespool punkt 57), ei saa käesolevas asjas vastupidi komisjoni väidetule pidada hageja esitatud tõendeid Ausimonti iseseisvuse hindamise seisukohast tähtsusetuks.
- 73 Tuleb nimelt märkida, et hageja tugines mitte üksnes asjaolule, et ta on valdusühing, kes vahelülks oleva valdusühingu kaudu juhib oma tütarettevõtjat nagu pelka finant-sinvesteeringut, vaid viitas ka hulgale erilistele asjaoludele, mis iseloomustasid asjaomaste äriühingute vahelisi sidemeid kõnealuse rikkumise ajal.

- 74 Iseäranis väitis ta üksikasjalikult, et valdusühingu uus juhatus, kes asus kontserni etteotsa pärast 1993. aasta finantskriisi, võttis ümberkorraldamisega seotud meetmed, millega kaasnes võimalus jätta kontserni äriühingutele tegevust puudutav iseseisvus, arvestades esiteks kriisiga silmitsi seisva valdusühingu eesmäärke ning teiseks kontserni tegevusalade suurt mitmekesisust.
- 75 Hageja esitatud andmed ei piirdunud pealegi väidetega, vaid sisaldasid valdusühingu toimimise kohta üksikasjalikku teavet, millega kaasnesid asjaomaste äriühingute juhtide avaldused, kirjavahetus kolmandate isikutega ning teatav hulk asjaomaste äriühingute sisedokumente rikkumisega samast perioodist.
- 76 Neil asjaoludel oli komisjon kohustatud võtma seisukoha hageja vastupidiste argumentide kohta, kontrollides, kas – arvestades kõiki asjakohaseid elemente majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta asjaomaste äriühingute vahel – hageja tõendas, et tema tütarettvõtja tegutses turul iseseisvalt.
- 77 Komisjoni kohustus põhjendada oma otsust selles küsimuses tuleneb selgelt selle kõnealuse eelduse vaieldavusest, mille ümberlükkamiseks peab hageja esitama tõendi kõigi majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta tema ja tütarettvõtja ning nende vahelülilis olnud äriühingu vahel.
- 78 Lisaks ei saa kõnealuste põhjenduste puudumist leevendada viitega vaidlustatud otsuse põhjendustes 420 ja 421 toodud kaudsetele tõenditele.

- 79 Esiteks, mis puudutab hageja esindajate osalemise tingimusi 16. märtsi 1994. aasta koosolekul, kus toimusid arutelud Ausimonti investeerimisprojekti jätkumise ning tema tegevusalade võimaliku võõrandamise üle (vaidlustatud otsuse põhjendus 420), siis tuleb märkida, et ei saa välistada, et emaettevõtja sekkumine tütarettevõtja strateegilistesse valikutesse on kaudne tõend otsustava mõju avaldamise kohta.
- 80 Tuginedes kõnealusele koosolekule kui tõendile mõju avaldamise kohta Ausimontile, ei võtnud komisjon siiski seisukohta hageja vastupidiste argumentide kohta, mis viimane oli esitanud oma 13. aprilli 2006. aasta vastuses informatsiooninõudele, mille ta sai 4. aprillil 2006 ehk vähem kui kuu aega enne vaidlustatud otsuse tegemist.
- 81 Selles suhtes tuleb märkida, et nimetatud vastuses leidis hageja, viidates Degussa märkmete kōnealuse koosoleku kohta, ühe tema endise juhi avaldusele ning Ausimonti endise direktori avaldusele, et tema esindajad, kes osalesid kõnealusel koosolekul, olid ametisse asunud pärast rasket finantsolukorda, et nad käsitlesid seda koosolekut viisakuskoosolekuna ning et nad ei olnud võimelised arutelus asjatundlikult osalema. Ta väitis, et tema äriühingut haldasid asjaolude asetleidmise ajal „kontrollivalt” võlausaldajatest pangad, kellest olid saanud tema peamised aktsionärid ning kes pidid andma oma nõusoleku iga teatavat künnist ületava investeeringu puhul, mille tõttu oli igal juhul põhjendatud valdusühingu juhtide osalemine aruteludel, mis puudutasid kõnealust investeerimisprojekti, ning seda enam aruteludel seoses Ausimonti tegevusalade võimaliku võõrandamisega. Lõpuks märkis ta, et kõnealune koosolek leidis aset enam kui aasta enne rikkumise algust ning see ei saa seega olla otsene märk mõju avaldamisest rikkumisperioodil.

- 82 Komisjon ei vastanud nendele argumentidele, piirdudes tõdemisega, et hageja küll „kinnitas, et huvi Ausimonti vastu oli üksnes puhtalt finantshuvi, kuid edastas samas vaid [Ausimonti endise direktori] avalduse, mis ei lisanud midagi uut [komisjoni] veendumuse muutmiseks” (vaidlustatud otsuse põhjendus 420 ja 391. joonealune märkus).
- 83 Teiseks tuleb seoses asjaoluga, millele on viidatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 421, nimelt sellega, et Ausimonti nõukogu liige ja Montecatini nõukogu liige on üks ja sama isik, märkida, et – nagu komisjon mõnab kostja vastuses – mis puudutab asjaolu, mida ei ole esitatud vastuväiteteatises ning mille suhtes ei olnud hagejal haldusmenetluses võimalik oma seisukohta avaldada, siis ei saa seda asjaolu hageja vastu kasutada (vt selle kohta Üldkohtu 30. septembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-191/98, T-212/98–T-214/98: Atlantic Container Line jt vs. komisjon, EKL 2003, lk II-3275, punkt 162 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult ei saa komisjon vaidlustatud otsuse põhjendamisel sellele tugineda.
- 84 Lisaks, kuigi vaidlustatud otsuse põhjenduses 421 viitas komisjon samuti teatud asjaoludele kontserni ümberkujundamise kohta detsembris 2000, tuleb märkida, et need asjaolud puudutavad peamiselt Ausimonti võõrandamist Solvay kontsernile, mis toimus pärast rikkumise lõppemist. Komisjon ei täpsusta, kuidas selle võõrandamisega seotud asjaolud kujutavad mis tahes kaudset tõendit hageja mõju kohta Ausimonti tegevuse üle rikkumise ajal.
- 85 Neil asjaoludel ei saa komisjoni viide vaidlustatud otsuse põhjendustes 420 ja 421 esitatud andmetele kahtluse alla seada seda, et asjakohane on hageja argument Ausimonti iseseisvuse kohta, ning seega ei saa see kujutada endast piisavat põhjust kõnealuse argumendi tagasilükkamiseks.

- 86 Seoses komisjoni argumendiga, mis puudutab muid kaudseid tõendeid hageja mõju kohta Ausimontile, nimelt asjaolu, et hageja direktor ja nõukogu liige olid Ausimondi nõukogu liikmed rikkumisperioodist teatud osa vältel, ning asjaolu, et hageja oli seotud Ausimonti projektiga ühissetevõtte loomiseks Ühendriikides, tuleb märkida, et need asjaolud ei ole esitatud vaidlustatud otsuses ning need ei saa seega kõrvaldada selle otsuse põhjenduste puudulikkust.
- 87 Eespool toodud arvestades tuleb tõdeda, et komisjon ei võtnud üksikasjalikku seisu kohta hageja esitatud nende tõendite kohta, millega ta soovis ümber lükata eelduse, mis tuleneb tema osalusest Ausimonti aktsiakapitalis, ning seega ei põhjendanud õiguslikult piisavalt oma järeldust kõnealuse rikkumise hagejale süükspanemise kohta.
- 88 Kuna komisjon väidab kostja vastuses, et hageja esitatud vastupidised tõendid ei olnud mingil juhul piisavad, et tõendada Ausimonti iseseisvust, siis tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendustest ei ilmne ühtegi komisjoni poolt kõnealustele tõenditele antud hinnangu elementi, mistõttu on takistatud vaidlustatud otsuse põhjendatuse kontrollimine selles küsimuses.
- 89 Lisaks on kohane meenutada, et põhjendused tuleb üldjuhul edastada huvitatud isikule tema õigusi kahjustava otsusega samal ajal ning nende puudumist ei saa heastada sellega, kui huvitatud isik saab otsuse põhjendustest teada kohtumenetluse käigus (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 463, ja Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-25/04: González y Díez vs. komisjon, EKL 2007, lk II-3121, punkt 220).
- 90 Seega ei saa kõnealuste põhjenduste puudumist leevendada kohtumenetluse käigus.

- 91 Selles osas ei saa komisjon õiguspäraselt tugineda eespool punktis 55 viidatud kohtuotsusele *FNCBV vs. komisjon* (punktid 362–363), milles Üldkohus tuvastas põhjendamiskohustuse rikkumise, mille pani komisjon toime EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumiste eest määratud trahvide kindlaksmääramisel, ning milles Üldkohus samas leidis, et kuna selle institutsiooni lahendusega tuleb sisuliselt nõustuda, ei too kõnealune rikkumine endaga kaasa vaidlustatud otsuse tühistamist ega trahvide suuruse muutmist.
- 92 Tuleb märkida, et viimati nimetatud hinnangut, mis on antud täieliku pädevuse raames, mis on Üldkohtul rahaliste karistuste valdkonnas, ei saa käesolevale asjale üle kanda seoses vaidlustatud otsuse õiguspärasuse kontrolliga osas, milles komisjon tuvastas hageja vastutuse kõnealuse rikkumise eest.
- 93 Nimelt, kuigi trahvisumma sobilikkuse hindamine, millega Üldkohus tegeleb täieliku pädevuse raames, võib teatud tingimustel õigustada täiendava teabe arvessevõtmist, ei kehti see kaalutus juhul, kui rikkumise tuvastamise otsuse õiguspärasuse kontrollimisel kontrollitakse kõnealuse otsuse põhjendamise kohustuse järgimist (vt selle kohta Euroopa Kohtu 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-297/98 P: *SCA Holding vs. komisjon*, EKL 2000, lk I-10101, punktid 54 ja 55).
- 94 Eespool esitatut tervikuna arvestades tuleb nõustuda väitega, mis puudutab põhjendamiskohustuse rikkumist, ning rahuldada vaidlustatud otsuse tühistamise nõue hagejat puudutavas osas.
- 95 Seetõttu ei ole vaja esimese ja kolmanda väite kohta otsust teha.

Kohtukulud

- ⁹⁶ Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt hageja nõudele komisjoni kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 3. mai 2006. aasta otsus K(2006) 1766 (lõplik) EÜ [...] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/F/38.620 – vesinikperoksiid ja perboraat) Edison SpA-d puudutavas osas.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.**

Vadapalas

Prek

Dittrich

Truchot

O'Higgins

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. juunil 2011 Luxembourgis.

Allkirjad